

De Regel van Augustinus

Gemeenschappen van zusters en broeders herkennen zich in de Regel van Augustinus. Heeft zijn Regel ook iets voor ons? Lees en denk met ons mee in de volgende nummers van Stad Gods.

Commentaar op de Regel van Augustinus

Er gaat iets groots oplichten...

Het vijfde hoofdstuk van de Regel voor de Gemeenschap gaat dieper in op een aantal concrete punten in het leven van de gemeenschap, de dienst aan elkaar, in het leven van elke dag. Dit is natuurlijk heel tijdgebonden.

In de jaren dat ik elke week luisterde naar de Regel, ben ik het een heel kostbare tekst gaan vinden. Tussen alle tijdgebonden formuleringen, klinkt opeens de zin die voor mij de mooiste is geworden. Maar eerst iets over een aantal van deze concrete aanwijzingen.

De kleren maken de man, of de mens. Kleren zijn voor ons een heel persoonlijke zaak. Dit was ook al zo toen de religieuzen in Nederland nog allemaal het habijt of kloosterkleed droegen. Intussen doen de meeste dat al lang

niet meer, en is hun kleding nog meer hun eigen keuze en zorg geworden.

In de tijd dat Augustinus zijn Regel schreef voor zijn gemeenschap, leefde zo'n gemeenschap heel anders. Eén van de gebieden waarop het er helemaal anders aan toeging was de kleding. De kleren hingen in een gemeenschappelijke ruimte en waren voor iedereen. Ieder kreeg wat zij of hij nodig had, vanzelfsprekend, maar verder hoopt Augustinus dat de zusters en de broeders niet te kieskeurig zijn en in het algemeen geen moeite doen om door hun kleding aandacht te trekken. Dat is immers louter de buitenkant, geeft hij aan. Het echte moet van binnen komen.

Een ander heel concreet punt is het bezoeken van badgelegenheden. Privé woningen hadden deze voorziening meestal niet, en voor je persoonlijke

De Regel van Augustinus

hygiëne was je dus aangewezen op de publieke "thermen". Deze openbare baden werden steeds luxueuzer, en ook als het niet echt nodig was, kon je er best een aangenaam uurtje doorbrengen, ter ontspanning. Maar 'wat prettig is, hoeft daarom nog niet goed te zijn'.

Dit hoofdstuk schenkt ook ruime aandacht aan de zorg voor de zieken. De gemeenschap had voorts ook haar eigen bibliotheek, waar Augustinus voor zijn kloosters grote aandacht aan besteedde. De met de hand geschreven boeken waren immers een kostbaar bezit.

...uit deze concrete dingen:

Het zijn allemaal heel concrete dingen, maar het gaat erom in de concrete dingen van elke dag de inspiratie bij elkaar levend te houden. Als je de zorg hebt voor voedsel, kleren of boeken, wees je medebroeders of medezusters dan zonder moppen van dienst. Deze inzet voor de gemeenschap haalt je weg uit jezelf en je eigenbelang, en doet je groeien als mens tussen mensen.

namelijk de liefde, en die blijft

Augustinus heeft maar enkele jaren als lekenbroeder in zijn klooster

gewoond. Hij werd door de geloofsgemeenschap van Hippo en door hun bisschop, Valerius, bijna gedwongen om als priester de medewerker te worden van deze bisschop. Drie jaar later werd hij ook hun bisschop, eerst samen met Valerius, en al gauw als zijn opvolger. Ook toen bleef hij in een gemeenschap wonen. Maar voor één van de taken van de gemeenschap, de handarbeid, had hij geen tijd meer. Dat bleef hij een gemis vinden. Handarbeid is een belangrijke taak voor kloosterlingen, zegt hij. Handarbeid brengt geest en lichaam in evenwicht, opent je voor de contemplatie en – voor Augustinus een heel belangrijk punt – je kunt ermee bijdragen aan het welzijn van anderen. "Want wij moeten met onverdeeld hart goed doen aan iedereen, louter omwille van het koninkrijk van God".

Deze woorden uit een van zijn preken over de bergrede brengen ons bij de zin in dit vijfde hoofdstuk van de Regel, die ik een juweel noemde. Het gaat om allerlei concrete taken die elke dag terugkomen, zegt Augustinus. Maar als je ze met onverdeeld hart voor elkaar kunt doen, gaat uit al deze gewone dingen iets groots oplichten, de liefde, en die is blijvend.

Wim Sleddens o.s.a.